

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

Deres referanse
17/2969 -

Vår referanse
21/01918-2

Dato
29.09.2021

Høringssvar - Utkast til forskrift om innhenting av politiattest, gjelds- og kredittopplysninger ved arbeid eller tjeneste for Norges Bank

Datatilsynet viser til brev av 12. mai 2021 hvor vi har fått oversendt høringsnotat utarbeidet av Norges Bank med forslag til ny forskrift om innhenting av politiattest, gjelds- og kredittopplysninger ved arbeid eller tjeneste for Norges Bank. Denne forskriften vil erstatte gjeldende forskrift 17. desember 2019 nr. 1880 om politiattest ved arbeid eller tjeneste for Norges bank.

Innledende bemerkninger

Formålet med å behandle personopplysningene som inngår i forslag til ny forskrift er å sikre at det ikke knytter seg for store sikkerhetsmessige sårbarheter til personer som skal arbeide for Norges Bank eller i bankens bygninger, og at disse personene er sikkerhetsmessig skikket til arbeidet de skal utføre.

Forslag til ny forskrift legger opp til flere endringer av rettstilstanden som følger av gjeldende forskrift. Samtlige av endringene innebærer at Norges Bank får en videre adgang til å gjennomføre nye behandlinger av flere av personopplysningene til sine ansatte og andre med tilgang til Norges Banks lokaler uten følge.

Datatilsynet er positive til at vurderingstemaet for hvilke tilfeller politiattest og kreditt- og gjeldsopplysninger skal innhentes fremgår av § 1 i den foreslåtte forskriften. Vi vil også trekke frem tiltakene knyttet til konfidensialitet som fremgår av den foreslåtte forskriftens § 6, slik som tilgangskontroll, umiddelbar makulering og egnede sikkerhetstiltak etter personvernforordningen artikkel 32, som gode tiltak.

I den foreslåtte forskriftens § 2 vil blant annet flere straffbare forhold anmerkes på politiattesten enn de som er inntatt etter gjeldende forskrift (1). I tillegg er det lagt opp til en utvidelse hva gjelder hvilke personopplysninger som innsamles til også å omfatte informasjon om pantesikret og usikret gjeld (2). Endelig vil en større gruppe personer omfattes av den foreslåtte forskriften enn gjeldende forskrift (3).

Nedenfor følger våre innspill til disse foreslåtte endringene.

Datatilsynets vurdering

1. Utvidelse av listen over straffebud

Forslaget til ny forskrift § 2 innebærer en utvidelse av listen over hvilke lovovertrедelser som skal fremgå av politiattesten etter gjeldende forskrift. Det foreslås blant annet å utvide listen med overtredelse av veitrafikkloven § 22 og straffelovens §§ 191-194 og §§ 299-301.

Datatilsynet gjør oppmerksom på at det er særlige hensyn som gjør seg gjeldende for opplysninger om lovovertrедelser, noe som for eksempel kommer til uttrykk i personvernforordningen artikkel 10.

Når det gjelder veitrafikkloven § 22, viser vi til vår høringsuttalelse 31. juli 2007 gitt i forbindelse med høringsrunden for utkast til ny forskrift om adgang til å innhente politiattest for ansatte i Norges Bank. Her pekte vi på at listen over aktuelle straffebud var svært omfattende, og vi stilte spørsmål ved hvilken relevans overtredelser av for eksempel veitrafikkloven har. Datatilsynet står ved vår tidligere vurdering, og kan ikke se at det foreligger noen nye omstendigheter som tilsier at opplysninger om brudd på vegtrafikklova § 22 har betydning for sikkerheten ved Norges Bank. Det er heller ikke pekt på noen slike nye forhold i høringsnotatet.

Det er Datatilsynets vurdering at lovovertrедelser som skal inkluderes i forslag til ny forskrift § 2 bør ha direkte relevans for sikkerhetsutfordringene eller arbeidsutførelsen som vedkommendes stilling i Norges Bank medfører. Vinningskriminalitet har for eksempel en mer direkte relevans. Slik vi ser det gjelder ikke dette for brudd på vegtrafikklovens bestemmelser.

Etter vår vurdering gjelder dette også for straffeloven §§ 191-194 og §§ 299-301, som er foreslått inntatt. I høringsbrevet pekes det på at informasjon om slike overtredelser er relevant for Norges Bank fordi det sier noe om en persons villighet til å begå alvorlige, straffbare handlinger, og kan indikere manglende dømmekraft. I høringsnotatet står det at disse lovbruddene bør sidestilles med alvorlige lovbrudd som voldslovbrudd, som allerede er inkludert i gjeldende forskrift. Utover dette framstår det noe uklart hvilken sammenheng slike lovovertrедelser har med de særlige sikkerhetsutfordringene i Norges Bank.

Bestemmelser som skal gjøre til dels store inngrep i de registrertes privatliv må være forholdsmessig. For øvrig vil en utvidelse av straffebudene som omfattes svekke grunnprinsippet i norsk strafferettspleie om tidligere straffedømtes mulighet til å vende tilbake til et normalt liv etter soning, dersom også straffebud av liten eller ingen relevans omfattes.

Datatilsynet støtter departementets vurderinger i Ot.prp. nr. 11 (2006-2007) side 76, som fremhevet at politiattesten må avgrenses til å omfatte straffbare forhold som er relevante i

forhold til de interessene som beskyttes. En slik forståelse harmonerer med prinsippet om dataminimering.

Datatilsynet har ingen innsigelser mot de øvrige straffebudene som er inntatt i forslag til ny forskrift.

2. Gjeldsregisteret

Forslag til ny forskrift vil også omfatte innhenting av informasjon om pantesikret og usikret gjeld fra gjeldsregisteret.

I hvilke tilfeller slik informasjon skal innhentes er ifølge høringsnotatet begrenset til tilfeller der *sikkerhetshensyn tilsier det*. Vurderingen skal bero på hvilke adganger personen vil få til Norges Banks lokaler, tilgang til informasjon og om denne tilgangen på noen måte kan benyttes til å skade Norges Banks verdier, daglige drift, ansatte eller omdømme. Datatilsynet er positive til at det foreligger krav til en slik nødvendighetsvurdering.

Vår oppfatning er at det likevel er noe uklart hva som skal til for innhenting av gjeldsopplysninger. For eksempel er det noe uklart om dette i realiteten gjelder alle ansatte og personer som har adgang til Norges Banks lokaler uten følge og/eller har tilgang til informasjon. Det utdypes ikke noe nærmere i hvilke tilfeller sikkerhetshensyn vil tilsi at denne informasjonen skal innhentes. Det gir lite forutberegnelighet for de som vil falle inn under bestemmelsen, men også for de om skal gjøre vurderingene.

Informasjon om privatøkonomi er ikke en særlig kategori personopplysninger, eller på annen måte særlig vernet gjennom personopplysningsregelverket slik som opplysninger om lovovertrедelser er. Likevel er informasjon om privatøkonomi informasjon som mange opplever som spesielt beskyttelsesverdige. I Datatilsynets personvernundersøkelse som ble gjennomført høsten 2019 mente nesten ni av ti av respondentene at det er viktig at lovverket særlig beskytter mot innsamling og videre bruk av opplysninger om privatøkonomi.¹

Gjeldsinformasjonslovens formål er å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering og utlevering av gjeldsopplysninger for å bidra til bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner.

Vi mener at det er uheldig at formålet med gjeldsinformasjonsloven utvides gjennom spesiallovgivning. Vi har ved flere anledninger advart mot faren for formålsutglidning når man samler borgernes gjeldsopplysninger i et gjeldsinformasjonsforetak. Det er dessuten tale om et nytt formål som Datatilsynet er i tvil om er forenelig med formålet med gjeldsinformasjonsregisteret.

Vi kan ikke se at behovet for å innhente gjeldsopplysningene for å avdekke sikkerhetsutfordringene som fremgår av høringsnotatet overstiger personvernkonsekvensene

¹ <https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/rapporter-og-utredninger/personvernundersokelser/personvernundersokelsen-20192020/> s. 13-14.

for de registrerte. Det er Datatilsynets oppfatning at innhenting av gjeldsopplysninger til formålet fastsatt i høringsnotatet innebærer et uforholdsmessig stort inngrep i privatlivet, som ikke rettferdiggjøres ut ifra de interessene Norges Bank har i slik innhenting.

Datatilsynets vurdering er at opplysninger om pantelikret og usikret gjeld ikke bør inntas i ny forskrift.

3. Anvendelsesområde

I forslag til ny forskrift utvides anvendelsesområdet til å omfatte en videre krets personer enn etter gjeldende forskrift. Det foreslås at personer som får adgang til Norges Banks bygninger uten følge omfattes, som for eksempel personer som utfører arbeid eller tjeneste for leietakere av Norges Bank.

Datatilsynet etterlyser en nærmere forklaring av hva slags type sikkerhetsutfordringer Norges Bank har som krever at det skal innhentes særlig beskyttelsesverdige personopplysninger til en så stor krets av personer. I høringsnotatet pekes det på praktiske utfordringer med å sette opp fysiske sikkerhetsbarrierer mot Finanstilsynets lokaler, uten å hindre deres adgang til vesentlige fellesfunksjoner i bygningen. I tillegg vil dette være kostbart å sette opp og vedlikeholde. Vi har vanskeligheter for å se at det ikke finnes andre, mindre inngripende tiltak som Norges Bank kan iverksette for å avdekke eventuelle særlige sikkerhetsrisikoer knyttet til personene med tilgang til lokalene, enn den omfattende innsamlingen som det legges opp til i høringsnotatet.

Norges Bank oversendte 6. juni 2005 utkast til lovregel med hjemmel for innhenting av politiattest til Finansdepartementet. Finansdepartementet utarbeidet på bakgrunn av innspillene fra Norges Bank et høringsbrev med forslag til en lovhjemmel som gir rett til å kreve tilfredsstillende politiattest for de som skal utføre tjeneste eller arbeid for banken, samt for personer som på annen måte enn arbeids- eller tjenesteforhold oppholder seg i lokaler som banken disponerer.

Om dette uttalte departementet i Ot.prp. nr. 11 (2006-2007) s. 76 at dette vil kunne gi hjemmel til å pålegge unødvendig mange å avlevere politiattest, og foreslo at hjemmelen skulle begrenses til personer med arbeids- eller tjenesteforhold for Norges Bank. Datatilsynet stiller seg bak disse vurderingene.

Samlet sett er det ikke godtgjort at Norges Banks interesser i å innhente nevnte personopplysninger veier tyngre enn de personvernkonsekvensene en slik omfattende innsamling av beskyttelsesverdige personopplysninger innebærer.

Datatilsynet nevner også at det er uklart hvilke konsekvenser det vil kunne få for nyansatte ved Finanstilsynet når Norges Bank får tilgang til deres politiattest, gjeldsopplysninger og kredittopplysninger. Vi finner det heller ikke belyst på hvilken måte eventuelle anmerkninger vil påvirke arbeidsforholdet for nyansatte i Finanstilsynet og hvorvidt opplysningene skal utleveres til Finanstilsynet. Norges Banks eventuelle behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 for slik utlevering, eller hva som er Finanstilsynets

behandlingsgrunnlag for å motta personopplysningene, er heller ikke kommentert i høringsnotatet.

Datatilsynet kan ikke umiddelbart se at slik utlevering har grunnlag i forslaget til ny forskrift, og er dessuten i tvil om dette vil være forenelig med det fastsatte formålet med den opprinnelige innsamlingen av personopplysningene.

Avslutning

Oppsummert er det Datatilsynets vurdering at forslaget til ny forskrift, slik det fremstår i dag, vil innebære et uforholdsmessig stort inngrep i personvernet til de det gjelder dersom det blir vedtatt, og at forslaget inneholder mangelfulle vurderinger av personvernkonsekvensene.

Med vennlig hilsen

Jørgen Skorstad
avdelingsdirektør, jus

Liv Gramer
juridisk rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer